

Slides:
kortlink.dk/mrsh

1

It-anvendelse og scenariedidaktik

– UD AF KAOS KOMMER ATLANTIS?

Lektor Simon Skov Fougst
Ph.d., cand.pæd., lærer
simon.skov.fougst@uc.dk
www.simon-skov-fougst.dk

Animated Learning-konferencen 2018, Viborg d. 26.9.2018

Budskabet

2

...
Skøn som en sønderskudt banegård er
vor ungdom, vor kraft, vore vilde idéer,
skøn som revolverens isgrønne stjerne,
der fødes i nuet med smældende véer
på ruden i revolutionens
skingrende glasklængs-caféer.

...
Sådan er længselens land, Atlantis,
hvor alle harmoniske fordomme svigter.
Farverne sprænges, og formerne sprænges,
og skønheden skabes af grelle konflikter.
I kaos jeg løfter min bøsse
mod skønhedens stjerne og sigter

"Landet Atlantis", Tom Kristensen,
Fra Fribytterdrømme, 1920

Budskabet

3

- ▶ Dette oplæg præsenterer scenariedidaktik som en meningsfuld måde at lære på i produktionsorienterede forløb
- ▶ Elever simulerer sammen en meningsfuld praksis og udvikler produkter, som andre kan bruge.
- ▶ It indgår til fx projektstyring, simulering og produktion
- ▶ Processtyring

▶ Ud af kaos kommer Atlantis!

Dagsorden

4

- ▶ Undervisning i skolen i dag: Traditionel
 - ▶ Faglighed
 - ▶ Scenariebaseret undervisning
- ▶ Svaret er en stramt styret, faseopdelt **struktur**

Undervisning i folkeskolen i dag

BEHOV FOR MENINGSFULD UNDERVISNING I DET 21. ÅRHUNDREDE

5

Lektor Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
www.simon-skov-fougt.dk
simon@skov-fougt.dk

Traditionelt

Industrialsamfundet = Veldefineret sæt af viden og færdigheder

Skolen er isoleret i samfundet
Læreren er videnressource
Begrænset adgang til informationer
Lærerstyret
Curriculumstyret
Fag-baseret
Klasseundervisning
Rutiner og træning
Passiv elev
Læring på skolen
Prævefokus
Forberede eleverne til ungdomsuddannelser
Fælles
Elevdifferentieret
Test
Træningsopgaver
Lavt engagement
It er objekt for undervisning

ELEVEN MODTAGER

Netværks-/vidensamfundet

Vidensamfundet = Eksplosion i udviklingen af ny viden og tilgangen hertil

Skolen er integreret i samfundet
Læreren er medlærer
Ubegrænset adgang til informationer
Lærer- og elevstyret
Elevstyret
Projekt- og problemorienteret
Gruppevejledning
Spørgsmål og konstruktion
Aktiv elev
Læring overalt
Kompetencefokus
Forberede eleverne til livet
Individuelt
Undervisningsdifferentieret
Vejledning
Fremfælgelser
Stort engagement
It er redskab i undervisning

ELEVEN DELTAGER

6

Kilde: Bjar Sembo Tilling og Paul Hood (2001): "Learning Technology and Education Reform in the Knowledge Age..."

Det 21. århundredes kompetencer

7

EMU	Demonstrationsskole	P21	Berthelsen
Kollaboration	Samarbejde	Kollaboration	Samarbejde og sociale relationer
Problemløsning og innovation	Problemløsning		Innovation og kreativitet
	Kreativitet	Kreativitet	
	Informationsbearbejdning	Kritisk tænkning	Kritisk tænkning
Kompetent kommunikation	Mediekompeter	Kommunikation	Sociale og digitale teknologier
Videnskonsstruktion			
Selvevaluering			Selvelede og selvlæring
It og læring			

7

Traditionel undervisning

8

- ▶ Elementbaseret faglighed (Bundsgaard & Kühn 2007:28f)
- ▶ Faglighed=begreber
- ▶ Klasseundervisning
- ▶ Harpunspørgsmål (Haugsted 2005:26)
- ▶ Læreren taler 75 % af tiden (Dysthe 1997:16)
- ▶ 65% af eleverne tier (Haugsted 2005:69)
- ▶ Monologisk undervisning (Pasgaard)

Samtaleanalyse af undervisning

9

- ▶ Læreren taler over halvdelen af tiden (fx Hiebert et al. 2003)
- ▶ Lærers spørgsmål er oftest lukkede (gæt, hvad læreren tænker)
- ▶ IRE: Læreren **I**nitierer, eleven **R**esponderer, og læreren **E**valuerer (Sinclair & Coulthard, 1975)
- ▶ Den skolske kommunikationsform
- ▶ Mundflighed og erkendelse

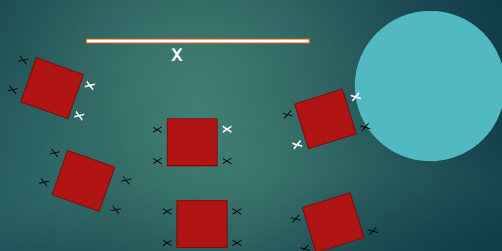
Klasse-'samtalen'

10

Initiering	Respons	Evaluering
Lærer: Nå, vi starter. Hvad tror I, man skal lære, når man skal lære at analysere billeder? (5 sek.) Caroline?	Caroline: Beskrive?	Lærer: Ja. (2 sek.) Beskrive billedet ja
Lærer: Sarah?	Sarah: Skrive noget ned aauh, om de forskellige ting i, på billederne	Lærer: Ja
Lærer: Ja, Jack	Jack: Farverne	Lærer: Det kunne være farverne, man skulle beskrive

Klasse-'samtalen'

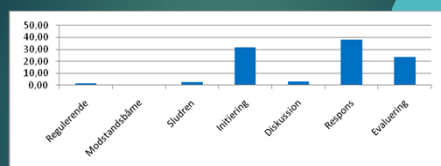
11

Klasse-'samtalen'

12

► Traditionel klasseundervisning (billedanalyse)

Læremiddelundersøgelsen i dansk

13

- ▶ Bundsgaard, Buch og Fougth (2017)
- ▶ Ca. 650 dansklærere (antallet af dansklærere er ukendt)
 - ▶ Folkeskoler
 - ▶ Fri og -Privatskoler
 - ▶ Efterskoler
- ▶ Statistisk repræsentativ undersøgelse for Danmark

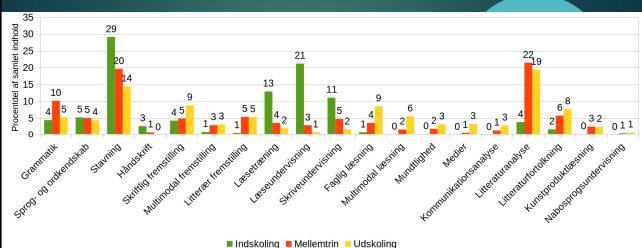
Læremiddelundersøgelsen i dansk

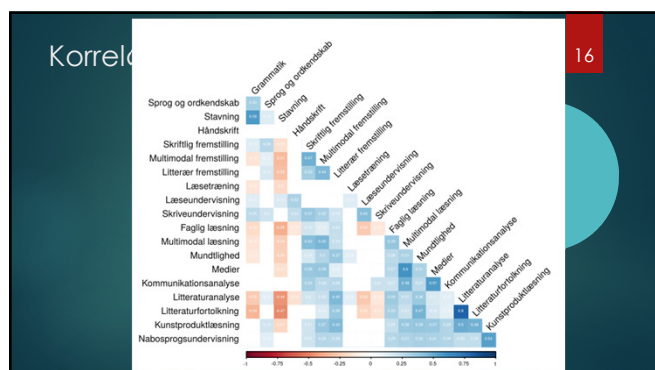
14

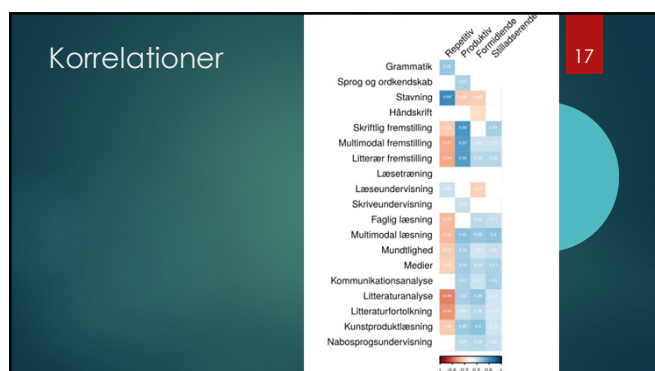
- ▶ Op til hvilke fem læremidler har du anvendt de seneste to måneder?
- ▶ Hvad er det bedste læremiddel du kender?
- ▶ 2134 læremidler identificeret
- ▶ Indholdsanalyseret eksplorativt
- ▶ 19 indholdskategorier

Indhold fordelt på trin

15

Læremidler i dansk (OBS – 2015)

18

- Dansk er et staveundervisningsfag i indskolingen og på mellemtrinnet
- Til dels et litteraturfag – i udskolingen
- **Traditionel** danskundervisning – til dels medieret via it

Evaluering af indsatsen for it

19

- ▶ It er en del af undervisningen **MEN**
- ▶ Læringsplatforme og 'traditionelle' læremidler
- ▶ Behov for opkvalificering af lærerne
- ▶ Behov for fokus på, hvornår digitale ressourcer skaber kvalitet i kerneopgaven.
- ▶ **Der efterspørges konkret nye ressourcer, der understøtter 21st century skills, produktion, kreativitet, modellering mv.**
- ▶ It-infrastrukturen er blevet bedre, men der er stadig behov for fokus på dette.

Innovativ undervisning

20

- ▶ **ITL (Innovative Teaching and Learning)**
 - ▶ Innovativ = elevcentrerede undervisningsformer
 - ▶ Traditionel undervisning giver ikke "21. century skills" (Shear et al., 2011)
- ▶ **Lærerens didaktiske kompetence**
(Schibeci et al., 2008, Mayer 2010, Christensen og Günther 2011, Luckin et al., 2012, UNESCO 2003; Wagner et al. 2005; EVA 2009; Shear et al. 2011b, Foug 2015, 2017)

Faglighed

DET, VI ER HER FOR

21

Lektor Simon Skov Foug
Ph.d., cand.pæd., lektor
www.simon-skov-foug.dk
simon@foug.dk

Begrebet faglighed

22

- ▶ Et didaktisk morrads (Jensen, 2007)
- ▶ "... den aktivitet, der foregår inden for et område, der er afgrænset som skolefag" (Foss Hansen, 1994, s. 22).
- ▶ Faglighed = Fælles Mål
- ▶ Kundskaber og færdigheder

Faglighed

23

- ▶ Fælles Mål er kompetenceorienterede
- ▶ For mange lærere en **NY MÅDE** at forstå fag på (Nielsen & Dolin, 2016)
- ▶ Hvad betyder kompetenceorienteret?
 - ▶ Anvendelse
- ▶ Dannelse
 - ▶ Kompetencer
 - ▶ Viden
 - ▶ Færdigheder

Begrebet faglighed

24

- ▶ Hetmar (2013): Faglighed er en identitet, man gør inden for bestemte domæner i direkte eller indirekte interaktion med andre på bestemte måder, så man bliver genkendt som medlem af domænet af dets øvrige medlemmer
- ▶ "... doing being some identity" (Gee, 2001, p. 27)
- ▶ *Epistemic frames*: "Collections of skills, knowledge, identities, values, and epistemology that professionals use to think in innovative ways" (Shaffer, 2006, p. 12).
- ▶ Wenger: faglighed = handling og handlemønstre forbundet med *det sociale* i sin faglighedsforståelse – faglighed er noget man gør sammen med andre
- ▶ Værdier og etik: "Different communities of practice ... have ... different ways of knowing, of deciding what is worth knowing, and of adding to the collective body of knowledge and understanding" (Shaffer, 2004, p. 1404).

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

25

► **Viden, procedurer, opgaver og artefakter**

Et spørgsmål til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løslingen af opgaver (artefakter).

► **En systematisk tilgang til verden**

En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).

► **En social konstellation**

En selvforståelse (rolle) og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (storylines).

► **En interesse**

En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesse) og en måde at begrunde sine handlinger på (motive).

► **Et perspektiv**

En måde at opfatte hvad verden er (ontologi), og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på (epistemologi)".

(Bundsgaard & Fougt, 2017)

FEM DIMENSIONER AF FAGLIGHED

26

- En læge, som har viden om medicin og kender metoder til at give den, men som ikke har en bevidsthed om, at han er en del af en social konstellation, har en interesse i at gøre patienten rask, og som dermed mangler perspektiv på verden er en **DÅRLIG LÆGE!**

Faglighed

27

- Faglighed er noget med **GOD** på baggrund af **VIDEN**
- Sammen med andre
- I kontekst
- PRODUKTION OG RECEPTION
- Faglighed er handling

28

Scenariebaseret undervisning

MENINGSFULD UNDERVISNING I DET 21. ÅRHUNDREDE

Lektor Simon Skov Fougt
Ph.d., cand.pæd., lærer
simon.skov.fougt@syddansk-universitet.dk

29

Scenariebaseret undervisning

- ▶ **Scenariebaseret undervisning** er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i roller – en **meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål** (Bundsgaard, Møfeldt & Hefmar, 2012, p. 30)
- ▶ Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- ▶ Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er vidensbaseret handling)
- ▶ Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., 2017)

30

Scenariebaseret undervisning

- ▶ I andre uddannelser
 - ▶ Sygeplejerske
 - ▶ Piloter
 - ▶ Politiet
 - ▶ Militæret
 - ▶ Læreruddannelsen
 - ▶ Filmskolen

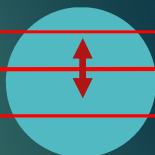
Mindre i folkeskolen

Scenariebaseret undervisning

31

- ▶ Inden for skolen: LÆRING
- ▶ Uden for skolen: PRODUKTION eller UNDERHOLDNING

- ▶ Ikke alt i scenariet er relevant : **BALANCE**
 - ▶ Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen
- ▶ Spilfabrikken: Løn- og arbejdsforhold
- ▶ Spor gennem Australien: Pakkede kufferten
- ▶ Instruktørrollen vs. Klassekammeraten

Scenariebaseret undervisning

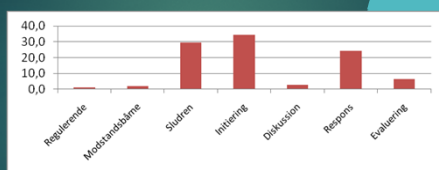
32

Interaktionsbaseret samtaleanalyse

33

- ▶ Projektarbejde uden styring i 10.kl. (Foug, 2011)

Scenariedidaktik

34

- Udfordringen i scenariebaserede undervisningsforløb er at balancere scenarioniveau (produktion) i forhold til skolen (læring)
- **LÆRING ER EN FORSTYRRELSE I PRODUKTIONSPROCESSEN**
- Hvordan sikrer vi, at eleverne lærer det intenderede?
- Et simpelt svar

STRUKTUR

Planlægningsguide

- En stramt styret **løseopdelt** proces
- www.kortlink.dk/r5sk (Fougst, 2018)
- Fleksibelt værktøj
- Forløbet vil ændre sig

STRUKTUR

HJÆLP: Vurderingsfokus

36

- Holistisk vurdering ("De røde stregers tyranni")
- Vurdering af **få, udvalgte** faglige områder i hver fase:
- **Vurderingsfokus**
- Orienter eleverne mod det faglige

STRUKTUR

Case: Kortfilm

37

- ▶ Bestillingsopgave fra "Statens Filmakademi"
- ▶ 8.kl. skal producere kortfilm ud fra arketyperiske konflikter (ny elev i klasse, forelskelse, mobning)
- ▶ Berettermodellen
- ▶ Aktantmodellen
- ▶ Undervise 6.kl. i de to modeller
- ▶ Læreren er konsulent for Filmakademiet
- ▶ Forskeren er observatør for Filmakademiet

Stramt styret faseopdelt proces med vurderingsfokus

38

- ▶ Introduktion: Rammesætning
- ▶ Kortfilmens dramaturgi: **Aktantmodellen, berettermodellen, rekvisit**
- ▶ Idégenerering, ud fra tema: **Idé, rekvisitter**
- ▶ Storyboards: **Bærende idé, dramaturgi**
- ▶ Optage: **Showing og telling**
- ▶ Redigere: **Klipning**
- ▶ Formidling: Præsentation

Case: Kortfilm

39

- ▶ Perspektiv: Manuskripter afvises
- ▶ Interesse: Delprodukter præsenteres
- ▶ Social konstellation: Rollefordeling
- ▶ Systematisk tilgang: Manuskript, storyboard,
- ▶ Fagsprog: Aktantmodel, filmfagsprog

40

Spørgsmål eller
kommentarer?

41

Tak for i dag

www.simon-skov-fougt.dk
simon@fougt.dk
